

BZHIK.IR

گروه آموزشی بژیک

نسخه جدید

ویژه شب امتحان

نکات مهم

خلاصه

آمادگی در برابر حوادث و سوانح

منبع اصلی: انتشارات دانشگاه پیام نور (مدیریت بحران و ریسک)

مناسب برای //

دانشجویان پیام نور / مدیریت

نویسندگان //

علی ربیعی، سمیرا سادات پورحسینی

نوع فایل //

خلاصه میکرو طبقه بندی شده

کیفیت //

تضمین ۱۰۰٪ مطالب

۴

ساعت مطالعه

۱۰۰%

پوشش نکات

۴۳

صفحه مفید

فصل اول: بحران‌های طبیعی

✓ وقوع بحران‌ها واقعیتی اجتناب‌ناپذیر است و جوامع تنها در نوع، کمیت و کیفیت وقوع آن‌ها با یکدیگر تفاوت دارند؛ لذا درک دقیق مفاهیم برای اندیشیدن تمهیدات پیشگیرانه و مقابله‌ای ضروری است.

مروری بر تعاریف مختلف بحران

✓ در ادبیات نظری از واژه‌های متنوعی چون بلایا، فجایع، سوانح و حوادث استفاده شده است که علیرغم تفاوت‌های مفهومی، همگی برای توصیف ناملايمات ناگهانی و مخرب طبیعی به کار می‌روند.

سایر واژه‌هایی که معادل بحران به کار گرفته می‌شوند

✓ انتخاب واژه مناسب برای پاسخ به بحران به شدت آسیب، اندازه آسیب‌دیدگان و امکانات موجود بستگی دارد و برنامه‌ریزان باید بدانند هر واژه در چه شرایطی کاربرد دقیق دارد.

تعاریف علمی:

✓ ریسک: عبارت است از انتظار انسان از مرگ، آسیب جانی، خسارت مالی و توقف فعالیت‌های اقتصادی ناشی از یک حادثه ویژه که بر اساس احتمال وقوع در ناحیه و زمان معین تعریف می‌شود.

✓ حادثه: عبارت است از یک مورد کمیاب یا استثنایی در طبیعت یا محیط‌های دست‌ساز بشر که ممکن است اثرات منفی بر زندگی، اموال و فعالیت‌ها داشته باشد و لزوماً توسط جامعه قابل ترمیم نیست. ⚠

✓ بلا: پدیده‌ای پیچیده و چند وجهی است که از ابعاد زیست‌محیطی، اقتصادی، مادی، روانی و اجتماعی آسیب وارد کرده و میزان تلفات انسانی مهم‌ترین معیار تعریف آن محسوب می‌شود.

✓ فوریت: یک موقعیت برنامه‌ریزی نشده و غیرمنتظره است که باعث ورود صدمه به جان و دارایی شده و نیازمند پاسخ آنی و هماهنگ از سوی دست‌اندرکاران برای حل مشکلات ناشی از آن می‌باشد.

✓ بحران رویدادی پرخطر است که دارایی‌ها را تحت تاثیر قرار داده و طبق نظر محققان، تعاریف آن به یک سلسله مسائل جانبی مربوط به جنبه‌های نظری و عملیاتی بستگی دارد.

✓ طبق تعریف سازمان بهداشت جهانی، بحران‌ها پدیده‌هایی محیطی و ناگهانی با چنان شدتی هستند که جامعه را نیازمند کمک‌رسانی خارجی کرده و ظرفیت پاسخگویی محلی را مختل می‌کنند.

✓ رویکردهای جدید بحران را یک پارادوکس از تهدید و فرصت می‌دانند که در مقیاس بزرگ شهری تداعی‌گر حس تهدید، فوریت و ویرانی برای یک حادثه غیرمعمول با سطح خطر بسیار بالا است.

✓ بحران زمانی رخ می‌دهد که نسبت بین ظرفیت‌های عمومی یک نظام مانند تکنولوژی، منابع انسانی و ساختارهای مسئول با حجم بلایا کمتر باشد و تعادل سیستم به طور کامل به هم بخورد.

خصوصیات بحران‌ها

✓ خصوصیات مفهومی بحران شامل موارد زیر است:

- ✓ بحران نقطه عطف در توالی آشکار رخدادها و اعمال است که در آن لزوم عمل میان شرکت‌کنندگان به حد اعلاى خود می‌رسد.
- ✓ هم‌گرایی رویدادهایی که به مجموعه‌ای جدید از رخدادها ختم شده و باعث محدود شدن کنترل بر روند رویدادها و پیامدها می‌گردد.
- ✓ افزایش فوریت که منجر به فشار و اضطراب میان مشارکت‌کنندگان شده و همواره با کمبود اطلاعات و محدودیت زمانی مواجهه همراه است.
- ✓ تحولات سریع در روابط میان مشارکت‌کنندگان و تغییر در ظرفیت‌های پاسخگویی سیستم تحت تاثیر فشارهای وارده.

شاخص‌های شرایط بحرانی

- ✓ آثار بحران‌ها بر اساس شاخص‌هایی نظیر مرگ و میر، مصدومیت، خسارت و نابودی اموال، لطمه به تولید و توقف جریان عادی زندگی و خدمات سنجیده می‌شوند.
- ✓ پارامترهایی چون شدت، فوریت، میزان غافلگیری، گستردگی جغرافیایی و عمق فاجعه به عنوان معیارهای اصلی برای تعیین سطح بحران مد نظر قرار می‌گیرند.

سطوح بحران

- ✓ طبقه‌بندی سطوح پاسخگویی به بحران به شرح زیر است:
- ✓ سطح صفر: حوادثی که با فعالیت روزمره سازمان مسئول و امکانات اجرایی محلی قابل کنترل بوده و نیازی به هماهنگی‌های تکمیلی بین‌دستگاهی ندارند.
- ✓ سطح یک: بحرانی که منطقه متاثر باید ستاد حوادث شهرستان را فعال کرده و با بسیج امکانات محلی و اعزام تیم‌های امدادی به یاری آسیب‌دیدگان بشتابد.
- ✓ سطح دو: حوادثی که نیازمند فعال‌سازی ستاد حوادث استان و اعزام منابع از شهرستان‌های معین بوده و مدیریت عملیات تحت نظر ستاد استانی انجام می‌شود.
- ✓ سطح سه: بحران‌های ملی که نیازمند عزم کل کشور و تجهیز منابع سراسری است و مسئولیت مدیریت بر عهده ستاد عالی کشور و کارگروه‌های ملی می‌باشد.

طبقه‌بندی بحران‌ها

طبقه‌بندی بر اساس منشأ

- ✓ بحران‌های ناشی از بلایای طبیعی که ریشه در تغییرات فیزیکی زمین و اتمسفر دارند.
- ✓ بحران‌های انسان‌ساز که از تعاملات انسانی ناشی شده و به دسته‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی تقسیم می‌شوند. توجه: این فایل رایگان نیست و منحصراً برای سایت "بژیک" با آدرس اینترنتی www.bzhik.ir تهیه و